

LAIKA: UN SACRIFICI PER A L'ASTRONÀUTICA

El gos, company inseparable de l'home, va contribuir a fer realitat el somni del seglel XX, la conquesta de l'espai. Per aquesta raó aquest mes de novembre celebrem que fa 40 anys va ser enviat el primer ésser viu a l'espai, la gosseta Laika.

La idea de solcar el cosmos començà a fer-se patent des de l'any 1914, en què el nordamericà Robert H. Goddard va aconseguir fer volar el primer coet propulsat amb combustible líquid. La terrible competència entre l'URSS i els EEUU féu que durant els anys 50 anessin sorgint un gran nombre d'institucions i projectes per tal de promoure l'astronàutica amb la intenció de demostrar la seva supremacia més enllà del planeta Terra.

Però els russos foren els iniciadors de l'exploració espacial tot creant una saga de satèl·lits artificials destinats a investigacions preliminars sobre el medi espacial. El projecte s'inicià el 4 d'octubre de 1957 amb el llançament del primer dels deu Sputniks -mot rus que significa company de viatge-. L'Sputnik 1, amb un pes de 83,6 kg tingué un èxit relatiu, ja que s'enlairà sense problemes i seguí una òrbita de perigeu de 250 quilòmetres i apoageu de 950 quilòmetres d'alçada, i emetia uns bips de ràdio que es feren famosos en ser captats des de les estacions de seguiment a la superfície de la Terra, però es desintegrà el 4 de gener de 1958 quan feia la seva reentrada a l'atmosfera terrestre.

Vint-i-nou dies més tard (3 de novembre de 1957) fou llançat el segon Sputnik, que transportava la Laika -espècimen pertanyent a Spitz, una de les races més antigues de la història, de talla mitjana entre 40 i 50 cm i uns 25 kg de pes- amb la qual pretenien experimentar els efectes de l'espai sobre la vida. El pes d'aquesta nau era d'uns 500 kg i seguia una òrbita de 230 km de perigeu i 1.650 km d'apogeu. Durant el trajecte, diversos sensors enregistraven el pols, la tensió arterial i la respiració de l'animal, a més d'efectuar electrocardiogrames. Malauradament la gossa morí en esgotar-se l'oxigen i fou impossible la seva recuperació, ja que durant la reentrada a l'atmosfera la càpsula es desintegrà, l'abril de 1958 (tot i que la mort de l'animal estava assegurada, ja que mai van existir previsions de recuperar la càpsula).

En les successives missions Sputnik també foren enviats instruments científics, insectes, plantes i 6 gopsses més, de les quals se'n recuperà només 4 i alguns noms de les quals encara es recorden, com el de les gosses Belka i Strelka, si bé la Laika és la més cèlebre. Els americans, per la seva banda, també avançaren en la investigació espacial i en les seves missions utilitzaren primats.

Però la mort d'aquests animals no va ésser en va, ja que només quatre anys més tard fou enviagt el primer home a l'espai (1961), el rus Juri Gagarin, a bord de la Vostok 1, nau resultant dels assaigs fets amb els Sputnik 9 i 10, que van finalitzar així la seva saga el març de 1961.

En honor a la primera "cosmonauta" russa es va erigir una estàtua a la capital de Rússia, Moscou.

Montse Quintana
Agrupació Astronòmica d'Osona
(publicat a El 9 Nou el 10 de novembre de 1997)